

Рекомендація CM/Rec(2026)2 Комітету міністрів державам-членам щодо відповідальності за насильство щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій

*(ухвалена Комітетом міністрів 4 березня 2026 року
на 1552-му засіданні заступників міністрів)*

ПРЕАМБУЛА

Комітет міністрів, згідно з вимогами статті 15.b Статуту Ради Європи (ETS № 1),

нагадуючи, що метою Ради Європи є досягнення міцнішої єдності між її державами-членами, зокрема шляхом спільних зусиль, спрямованих на просування та захист прав людини та основних свобод;

підкреслюючи обов'язок держав-членів забезпечувати усім особам, що перебувають під їхньою юрисдикцією, права та свободи, визначені в Європейській конвенції з прав людини (ETS № 5, «Конвенція») та її протоколах, у міру їхнього застосування, а також, у відповідних випадках, їхні зобов'язання, що випливають із Європейської соціальної хартії (ETS № 35) або Європейської соціальної хартії (переглянута) (ETS № 163) та інших європейських і міжнародних документів у сфері прав людини;

наголошуючи, що гендерна рівність має ключове значення для захисту прав людини, забезпечення належного функціонування демократії та належного врядування, дотримання верховенства права, а також сприяння сталому розвитку та добробуту для всіх;

висловлюючи занепокоєння тим, що насильство щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, стає дедалі поширенішим через стрімкий розвиток таких технологій, зокрема штучного інтелекту, їхнє широке використання та бізнес-моделі, що сприяють їхньому поширенню;

посилаючись на Рейк'явіцьку декларацію, ухвалену головами держав та урядів країн Ради Європи, в якій заявляється про зобов'язання Ради Європи щодо зменшення ризиків негативних наслідків використання цифрових технологій для прав людини, зокрема стосовно нових форм насильства проти жінок та вразливих груп, що породжуються та посилюються сучасними технологіями;

нагадуючи про зобов'язання, передбачені Конвенцією Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція) (CETS № 210, Стамбульська конвенція) та Конвенцією Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (CETS № 201, Лансаротська конвенція), та беручи до уваги Загальну рекомендацію № 1 щодо цифрового виміру насильства стосовно жінок Групи експертів з протидії насильству стосовно жінок та домашньому насильству (GREVIO), а також інші міжнародні стандарти у сфері прав людини, що стосуються захисту жінок та дівчат від насильства, яке вчиняється із використанням цифрових технологій, та практику Європейського суду з прав людини, яка постійно оновлюється;

беручи до уваги Конвенцію Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та її факультативний протокол, Конвенцію Організації Об'єднаних Націй про права дитини та її факультативні протоколи, а також діяльність відповідних органів, що здійснюють нагляд за виконанням цих міжнародних договорів;

спираючись на зобов'язання, передбачені Конвенцією про кіберзлочинність (ETS № 185, Будапештська конвенція) та її додатковими протоколами, які стосуються криміналізації дій расистського та ксенофобського характеру, вчинених через комп'ютерні системи (ETS № 189), та посилення співпраці та розкриття електронних доказів (CETS № 224), а також Рамковою конвенцією Ради Європи про штучний інтелект та права людини, демократію та верховенство права (CETS № 225);

усвідомлюючи, що насильство щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, має чітко виражений гендерний характер і є частиною спектра гендерного насильства, з яким стикаються жінки та дівчата в усіх сферах життя, як окремий аспект, що реалізується, спрощується, посилюється або поширюється за допомогою технологій або через них;

визнаючи поширений, стійкий та динамічний характер насильства щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, а також значну шкоду, яку воно завдає жертвам, зокрема, але не обмежуючись цим: їхньому фізичному та психологічному здоров'ю, засобам до існування та економічній безпеці, репутації, участі в суспільному та політичному житті, лідерству, безпеці та захищеності, гідності та активності в Інтернеті;

розуміючи суспільну шкоду, яку завдає насильство щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, зокрема його негативний вплив на системи підтримки, а також на сім'ї та кола друзів, його роль у посиленні гендерних стереотипів, а також — особливо коли таке насильство призводить до придушення голосу, ізоляції чи залякування жінок і дівчат — його загрозу демократичним процесам;

визнаючи важливість персональної та системної відповідальності за насильство щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, як необхідну умову для забезпечення справедливості щодо жертв такого насильства та сприяння їхньому поверненню до нормального життя, для подолання безкарності та притягнення винних до відповідальності, для запобігання майбутнім зловживанням, для зміцнення довіри до захисної ролі державних інститутів та для створення середовища, вільного від насильства;

усвідомлюючи важливу роль превентивних заходів у створенні середовища, в якому застосовується принцип відповідальності за насильство щодо жінок і дівчат, вчинене з використанням цифрових технологій, і де шкідливі дії не заохочуються, не виправдовуються, не толеруються і не ігноруються;

беручи до уваги важливу роль компаній у сфері цифрових технологій та інтернет-посередників у запобіганні насильству щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням таких технологій, та реагуванні на нього, а також їхню відповідальність за дотримання прав людини відповідно до Рекомендації CM/Rec(2016)3 Комітету міністрів державам-членам щодо прав людини та бізнесу та Керівних принципів Організації Об'єднаних Націй з питань бізнесу та прав людини;

нагадуючи про важливість підходу, спрямованого на боротьбу з різноманітними та перехресними формами дискримінації та нерівності, які посилюють насильство щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, та наголошуючи на необхідності заходів щодо забезпечення відповідальності, розробка та впровадження яких має відбуватися відповідно до такого підходу;

визнаючи конкретні ризики та перешкоди, з якими стикаються жінки та дівчата з інвалідністю в контексті насильства, яке вчиняється з використанням цифрових технологій;

розуміючи важливість забезпечення наявності орієнтованих на дітей та відповідних їхньому віку механізмів і заходів для протидії насильству, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, з урахуванням динаміки розвитку здібностей дітей та молоді, а також різноманітних обставин їхнього життя, приділяючи особливу увагу особливому досвіду та специфічним потребам дівчат і молодих жінок;

визнаючи, що, хоча насильство, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, непропорційно часто зачіпає жінок і дівчат, постраждати від нього може хто завгодно;

підкреслюючи необхідність всеосяжного підходу, що враховує специфіку травматичного досвіду та охоплює все суспільство, забезпечує узгодженість державної політики та сприяє ефективній співпраці як між усіма державними установами, так і всередині них, а також із усіма відповідними зацікавленими сторонами, зокрема організаціями громадянського суспільства, особами, що зазнали насильства щодо жінок і дівчат, вчиненого з використанням цифрових технологій, засобами масової

інформації та представниками приватного сектору, з метою посилення відповідальності за насильство щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій;

усвідомлюючи важливість і потенціал цифрових технологій як важливого ресурсу для запобігання насильству та боротьби з ним, а також для подолання наслідків насильства, забезпечення гендерної рівності та розширення прав і можливостей, зміцнення громад та активної участі жінок і дівчат у суспільному житті;

визнаючи право жінок і дівчат на повну, рівноправну та змістовну участь у безпечному цифровому середовищі, що сприяє розширенню їхніх прав і можливостей,

рекомендує урядам держав-членів:

1. вжити всіх необхідних заходів для забезпечення своєчасного, повного та ефективного виконання принципів, наведених у додатку до цієї рекомендації;
2. сприяти та забезпечувати активну співпрацю між відповідними зацікавленими сторонами, зокрема з організаціями громадянського суспільства, особливо організаціями, що захищають права жінок, молоді та дітей, особами, що зазнали насильства, вчиненого з використанням цифрових технологій, відповідними експертами, міжнародними організаціями, освітніми та науковими установами, засобами масової інформації та представниками приватного сектору, з метою ефективного впровадження принципів, наведених у додатку до цієї рекомендації;
3. забезпечити переклад цієї рекомендації на офіційні мови своїх країн та її широке поширення у різних доступних форматах, зокрема у форматах, адаптованих для дитячої аудиторії, серед компетентних органів та зацікавлених сторін;
4. регулярно контролювати виконання цієї рекомендації та інформувати Комітет міністрів про вжиті заходи, здобуті результати та плани щодо усунення виявлених недоліків.

Додаток до Рекомендації CM/Rec(2026)2 Комітету міністрів державам-членам щодо відповідальності за насильство щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій

I. Мета, сфера застосування, основні принципи та визначення

Мета та сфера застосування

1. Ця рекомендація має на меті допомогти державам-членам забезпечити відповідальність за насильство щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, у всьому їхньому розмаїтті, зокрема шляхом запобігання такому насильству та боротьби з ним. Державам-членам рекомендується застосовувати цю рекомендацію до всіх осіб, що постраждали від насильства, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, приділяючи при цьому особливу увагу жінкам та дівчатам під час її впровадження.
2. Ця рекомендація застосовується як у мирний час, так і під час збройних конфліктів, у період після їхнього закінчення, у надзвичайних ситуаціях та інших кризових обставинах.

Головні принципи

3. У контексті цієї рекомендації «забезпечення відповідальності» розуміється як обов'язок держав гарантувати, щоб особи, відповідальні за насильство щодо жінок і дівчат, вчинене з використанням цифрових технологій, зокрема шляхом створення умов, сприяння чи підбурювання до такого насильства, несли відповідальність за свої дії або бездіяльність. Це передбачає наявність ефективних діючих процедур, правових рамок та механізмів, зокрема в рамках кримінального, цивільного чи адміністративного права, за допомогою яких можна подати скаргу з метою встановлення зобов'язань або відповідальності фізичної чи юридичної особи. Забезпечення відповідальності передбачає вжиття запобіжних заходів, які сприяють формуванню відповідальної поведінки, спрямовані на усунення першопричин насильства щодо жінок і дівчат та допомагають створити середовище, в якому шкідливі дії не заохочуються, не виправдовуються, не толеруються і не ігноруються.
4. У цій рекомендації закликається застосовувати підхід, що ґрунтується на правах людини, є інтерсекційним, інклюзивним, спрямованим на зміну гендерних стереотипів, орієнтованим на інтереси

постраждалих осіб, бере до уваги травматичний досвід, відповідає віковим особливостям та адаптований до дітей, з метою забезпечення відповідальності за всі форми насильства щодо жінок і дівчат, вчиненого з використанням цифрових технологій. У ньому насильство щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, розглядається в рамках більш широкого спектра насильства, який охоплює як дії, що вчиняються з використанням цифрових технологій, так і насильство, вчинене без їхнього застосування, а також аналізується його вплив на окремих осіб та суспільство в цілому.

5. У рекомендації наголошується на необхідності того, щоб усі правові, політичні та регуляторні механізми, спрямовані на забезпечення відповідальності за насильство щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, були пропорційними та ґрунтувалися на повазі до всіх прав людини, зокрема статей 2, 3, 8, 10 та 14 Конвенції, у тлумаченні Європейського суду з прав людини.

6. Усі заходи правового, політичного та регуляторного характеру повинні забезпечувати захист свободи вираження поглядів для всіх відповідно до частини другої статті 10 Конвенції та відповідної судової практики Європейського суду з прав людини, не порушуючи при цьому основних конституційних принципів, що застосовуються в національному правовому полі. Це передбачає як утримання від необґрунтованого втручання у здійснення права на свободу вираження поглядів, так і вжиття активних заходів для запобігання та протидії придушенню голосу жінок і дівчат, що є наслідком насильства, яке вчиняється з використанням цифрових технологій.

Визначення

7. У цій рекомендації застосовуються такі терміни:

7.1 «насильство щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій» — будь-який акт гендерного насильства, який вчиняється, полегшується, посилюється або поширюється за допомогою цифрових технологій і який завдає шкоди жінкам або дівчатам;

7.2 «компанії у сфері цифрових технологій» — широке коло підприємств та інших суб'єктів господарювання, що займаються розробкою або наданням технологічних продуктів і послуг, зокрема програмного забезпечення, апаратного забезпечення та рішень для підключення до мережі;

7.3 «інтернет-посередники» — це суб'єкти господарювання, які сприяють взаємодії в Інтернеті між фізичними та юридичними особами шляхом надання та виконання різноманітних функцій і послуг, зокрема інтернет-провайтери та онлайн-платформи;

7.4 «онлайн-платформи» — це постачальники цифрових послуг, які забезпечують зв'язок між користувачами та встановлюють правила взаємодії, зокрема шляхом використання алгоритмічних систем для збору та аналізу даних або персоналізації своїх послуг. До таких платформ належать, зокрема, пошукові системи, агрегатори новин, сервіси для обміну відео, комунікаційні платформи та соціальні мережі.

II. Формування середовища, що вимагає відповідальності

8. Держави-члени повинні посилити відповідальність за насильство щодо жінок і дівчат, вчинене з використанням цифрових технологій, шляхом усунення його глибинних причин, зокрема сексизму, гендерних стереотипів, історичної та структурної нерівності, системної дискримінації, укорінених патріархальних або мізогінних норм і практик, а також стійкої культури, яка ігнорує необхідність згоди у статевих відносинах. Це передбачає створення умов, за яких постраждалі особи можуть отримати належну допомогу та відстоювати свої права, а також сприяння формуванню середовища, в якому насильство щодо жінок і дівчат не заохочується, не виправдовується, не толерується і не ігнорується.

9. Держави-члени повинні реалізовувати та заохочувати всебічні, доступні, підкріплені фактами та інклюзивні превентивні ініціативи, зокрема шляхом освітньої роботи, розбудови спроможності, у тому числі навчання цифровій грамотності, та підвищення обізнаності. Превентивні ініціативи повинні:

9.1 залучати відповідні зацікавлені сторони, зокрема організації громадянського суспільства, у тому числі організації, що захищають права жінок, молоді та дітей, осіб, які зазнали насильства з використанням технологій, представників приватного

сектору, освітні та наукові установи й засоби масової інформації, а також чоловіків і хлопців як союзників у превентивних заходах;

- 9.2 інтегрувати стратегії первинної превенції, спрямовані на загальне населення; стратегії вторинної превенції, зосереджені на групах, які перебувають у групі ризику стати жертвами насильства щодо жінок і дівчат з використанням цифрових технологій або вчиняти його; а також стратегії третинної превенції, спрямовані на окремих кривдників.

10. Держави-члени повинні заохочувати медіаорганізації до впровадження відповідальної політики та практик, щоб унеможливити невинуватене поширення контенту, який сприяє насильству щодо жінок та дівчат з використанням цифрових технологій, при цьому забезпечуючи свободу вираження поглядів та незалежність ЗМІ.

11. Держави-члени повинні вжити заходів для забезпечення наявності та належного фінансування доступних, ефективних і скоординованих систем підтримки, включаючи міжгалузеві ініціативи, для осіб, які зазнали насильства щодо жінок та дівчат, вчиненого з використанням цифрових технологій, надаючи пріоритет інклюзивній допомозі, що враховує гендерні аспекти та травматичний досвід, ґрунтується на інтересах постраждалих осіб, відповідає віковим особливостям та є адаптованою до дитячої аудиторії.

12. Держави-члени повинні забезпечити комплексний та інклюзивний підхід до організації служб підтримки та соціальних послуг, у тому числі надання консультацій з правових та психологічних питань, а також, за необхідності, технічної підтримки, адаптованої до конкретних індивідуальних потреб осіб, які зазнали насильства щодо жінок та дівчат, вчиненого з використанням цифрових технологій. Вони мають визнати реабілітацію невід'ємною частиною загальних зусиль, спрямованих на викорінення насильства, та широко поширювати інформацію про відповідні послуги.

III. Зміцнення нормативно-правової бази та політичних механізмів

13. Держави-члени повинні забезпечити відповідальність за насильство щодо жінок і дівчат, вчинене з використанням цифрових технологій, шляхом вжиття комплексних правових та політичних заходів, гарантуючи, щоб відповідні положення ефективно запобігали такому насильству та протидіяли йому, а також щоб юридичні визначення були чіткими, точними та технологічно нейтральними. Зокрема, держави-члени повинні:

- 13.1 переглянути та забезпечити дотримання чинного законодавства та політики з питань запобігання насильству проти жінок і дівчат та боротьби з ним, а також щодо надання допомоги та підтримки особам, які зазнали такого насильства, гарантуючи, зокрема, щоб вони застосовувалися як у принципі, так і на практиці до форм такого насильства, що вчиняються з використанням цифрових технологій;
- 13.2 періодично оцінювати ефективність та відповідність такого законодавства та політики для застосування як у принципі, так і на практиці до насильства щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій;
- 13.3 у разі необхідності, а особливо там, де відсутні нормативно-правові та стратегічні рамки, вони є неповними або застосовуються неефективно, вносити зміни до чинних або розробляти нові законодавчі та стратегічні положення з метою запобігання такому насильству та боротьби з ним, а також надання допомоги та підтримки жертвам.

14. Держави-члени повинні забезпечити, щоб насильство щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, підпадало під дію кримінального законодавства та розглядалося в рамках кримінального судочинства.

15. Держави-члени повинні вжити необхідних законодавчих або інших заходів для того, щоб правові наслідки за вчинення актів насильства щодо жінок і дівчат із використанням цифрових технологій, які кваліфікуються як правопорушення, у відповідних випадках поширювалися на підбурювання, пособництво та співучасть, а також на спроби вчинення таких кримінальних правопорушень.

16. Держави-члени повинні вжити необхідних законодавчих заходів для того, щоб правопорушення, пов'язані з насильством щодо жінок і дівчат, вчиненим із використанням цифрових технологій, каралися за допомогою ефективних, пропорційних і стримуючих санкцій, які враховують тяжкість правопорушення та шкоду, заподіяну постраждалим особам. З повним дотриманням принципу судової незалежності та в межах, що відповідають внутрішньому контексту країни,

відповідний орган, який виносить вирок, повинен мати можливість у відповідних ситуаціях розцінювати наявність технологічного аспекту як обтяжуючу обставину, наприклад, якщо це спричинило особливо тяжку шкоду постраждалій особі, за умови, що такий технологічний аспект не є елементом складу правопорушення.

17. Держави-члени повинні забезпечити, щоб у відповідних випадках та з дотриманням національного законодавства засоби, які використовуються для вчинення насильства щодо жінок та дівчат із використанням цифрових технологій, яке кваліфікується як кримінальне правопорушення, могли бути конфісковані, а контент, що становить такі дії або є їхнім результатом, міг бути видалений та знищений.

18. Держави-члени повинні забезпечити, щоб, окрім кримінально-правових заходів, у відповідності до національних особливостей, у рамках цивільного та адміністративного законодавства також передбачалися ефективні засоби правового захисту від насильства щодо жінок та дівчат, вчиненого з використанням цифрових технологій, а також механізми компенсації. Такі правові гарантії не повинні залежати від порушення кримінальних проваджень або винесення обвинувальних вироків кримінальним судом.

19. Під час розробки, прийняття або впровадження законів та політики, що стосуються насильства щодо жінок і дівчат, вчиненого з використанням цифрових технологій, держави-члени повинні проводити своєчасні, регулярні та змістовні громадські консультації з широким колом зацікавлених сторін, зокрема з організаціями громадянського суспільства, у тому числі організаціями, що захищають права жінок, молоді та дітей, із особами, які зазнали насильства з використанням цифрових технологій, представниками приватного сектору, освітніми та науковими установами, а також засобами масової інформації. Держави-члени повинні публічно та прозоро звітувати про результати таких консультацій, щоб створити основу для розробки комплексних та науково обґрунтованих правових і політичних механізмів, спрямованих на задоволення потреб осіб, що зазнали насильства.

20. Держави-члени повинні заохочувати медіаорганізації, з належною повагою до свободи вираження поглядів та їхньої незалежності, впроваджувати механізми саморегулювання та спільного регулювання з метою запобігання насильству щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, та ефективного реагування на нього.

21. Якщо це доречно та можливо в національному контексті, держави-члени повинні систематично збирати та аналізувати дані, розбиті за такими відповідними чинниками, як стать, вік або стосунки між жертвою та кривдником, щодо насильства щодо жінок та дівчат, вчиненого з використанням цифрових технологій, а також заохочувати проведення досліджень такого насильства, щоб на їхній основі ефективно та регулярно вдосконалювати, контролювати, оцінювати та переглядати законодавство та політику, спрямовані на вирішення складних проблем, пов'язаних із таким насильством. Такі дії повинні ґрунтуватися на принципах зіставності та прозорості, базуватися на загальнодержавному підході та спиратися на різнопланові та взаємодоповнюючі джерела даних.

IV. Підсилення ефективності та доступу до систем правосуддя

22. З метою посилення відповідальності за насильство щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, шляхом вжиття ефективних заходів у сфері правосуддя, зокрема в рамках кримінального, цивільного та адміністративного права, держави-члени повинні:

- 22.1 вжити ефективних заходів для запобігання вторинній віктимізації осіб, які зазнали насильства щодо жінок та дівчат, вчиненого з використанням цифрових технологій;
- 22.2 вжити дієвих заходів, що відповідають принципам процесуальної справедливості, аби забезпечити, щоб особи, які зазнали насильства щодо жінок та дівчат з використанням цифрових технологій, мали доступ до відповідної інформації, брали активну участь у процесі та могли розраховувати на гідне й шанобливе ставлення з боку всієї судової системи, а також сприяти їхній повноцінній участі та підтримувати їхнє повернення до нормального життя;
- 22.3 забезпечувати конфіденційність та гідність осіб, які зазнали насильства щодо жінок та дівчат, вчиненого з використанням цифрових технологій, та гарантувати їхній захист, а також захист їхніх сімей і свідків від залякування, помсти та повторної віктимізації на всіх етапах розслідування та судового розгляду.

23. Держави-члени повинні створити умови для ефективної боротьби з насильством щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, у рамках всієї системи правосуддя, особливо для відповідних установ та осіб, які в ній працюють, зокрема шляхом:

- 23.1 вжиття ефективних заходів для посилення спроможності правоохоронних органів, прокуратури та судової влади розглядати справи про таке насильство;
- 23.2 виділення фінансових, технічних та кадрових ресурсів для ефективної боротьби з таким насильством та забезпечення ефективних і своєчасних заходів реагування;
- 23.3 забезпечення того, щоб під час оцінки ризиків, що проводиться в контексті такого насильства, враховувалася специфічна динаміка насильства, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, та особливі ризики, пов'язані з ним, з метою захисту осіб, які зазнали такого насильства;
- 23.4 вжиття активних заходів для сприяння досягненню гендерної рівності та, з повним дотриманням незалежності судової влади і з урахуванням національних особливостей, забезпечення повної, рівноправної та змістовної участі жінок та їхнього лідерства у правоохоронній діяльності, проведенні розслідувань, судовому переслідуванні та судочинстві.

24. У випадках, коли насильство щодо жінок та дівчат, вчинене з використанням цифрових технологій, скоює дитина, держави-члени повинні застосовувати Рекомендацію CM/Rec(2008)11 Комітету міністрів державам-членам про Європейські правила стосовно неповнолітніх правопорушників, до яких застосовуються санкції або заходи, Рекомендацію CM/Rec(2018)8 Комітету міністрів державам-членам щодо відновного правосуддя у кримінальних справах та Керівні принципи Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей, а також враховувати Висновки Комітету Сторін Лансаротської конвенції щодо зображень та/або відеоматеріалів сексуального характеру, що створюються, поширюються та отримуються дітьми.

25. Держави-члени повинні забезпечити, щоб системи повідомлення відповідним органам та службам підтримки про випадки насильства щодо жінок і дівчат, вчиненого з використанням цифрових технологій, були доступними, зручними, належними та безпечними, а також щоб інформація про ці канали була широко поширена.

26. Держави-члени повинні, на умовах, передбачених національним законодавством, вживати необхідних заходів для забезпечення того, щоб ефективні розслідування та судові провадження щодо насильства щодо жінок та дівчат, вчиненого з використанням цифрових технологій, проводилися без невинуватених затримок.

27. Держави-члени повинні сприяти скоординованим внутрішнім та міжвідомчим діям слідчих і прокурорських органів, а також налагоджувати міжвідомчу співпрацю з метою забезпечення узгоджених та ефективних заходів реагування на насильство щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій.

28. Держави-члени повинні заохочувати співпрацю між засобами масової інформації та правоохоронними органами, повністю поважаючи незалежність ЗМІ та з урахуванням національних особливостей, з метою сприяння ефективним заходам протидії насильству щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій.

29. Держави-члени повинні забезпечити безпечне поводження з доказами та порядок їхнього зберігання у справах про насильство щодо жінок і дівчат, вчинене з використанням цифрових технологій, зокрема шляхом:

- 29.1 забезпечення, з повним дотриманням принципу незалежності судової влади, того, щоб під час збору, аналізу та представлення доказів такого насильства враховувалися його гендерний характер та наслідки;
- 29.2 запровадження суворих протоколів щодо безпечного доступу до таких доказів, а також їхнього надання, зберігання та архівування;
- 29.3 реалізації своїх процесуальних повноважень відповідно до статей 14–21 Будапештської конвенції.

30. З огляду на транскордонний характер насильства щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, держави-члени повинні, за необхідності, посилювати міжнародне співробітництво відповідно до міжнародних стандартів, зокрема шляхом:

- 30.1 забезпечення використання механізмів міжнародного співробітництва для прискорення доступу до доказів, пов'язаних із насильством щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, зокрема шляхом застосування статей 23–35 Будапештської конвенції та, зокрема, через мережу цілодобового зв'язку, створену відповідно до статті 35, з метою забезпечення невідкладної допомоги під час розслідувань та кримінальних проваджень;
- 30.2 розробки стандартизованих протоколів для безпечного та надійного транскордонного обміну доказами, пов'язаними з насильством щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, зокрема щодо доступу до доказів, що знаходяться у розпорядженні технологічних компаній та інтернет-посередників в інших державах-членах.

31. Держави-члени повинні забезпечити, щоб злочини, пов'язані з насильством щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, у разі необхідності з урахуванням національного контексту, переслідувалися за посадою (*ex officio*).

32. Держави-члени повинні забезпечити, щоб особи, які зазнали насильства щодо жінок та дівчат із використанням цифрових технологій, мали ефективний та реальний доступ до правосуддя, зокрема шляхом гарантування права на безкоштовну правничу допомогу на умовах, передбачених їхнім національним законодавством, а також впровадити механізми, що враховують особливі потреби постраждалих дівчат.

33. Держави-члени повинні забезпечити можливість видачі оперативних, доступних та дієвих судових приписів щодо фізичних та юридичних осіб, щоб уможливити своєчасне видалення та знищення контенту, який становить насильство проти жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням технологій, і який є незаконним за своєю суттю або стає незаконним внаслідок його використання, зокрема відповідно до кримінального, цивільного чи адміністративного законодавства, вживаючи водночас ефективних заходів для забезпечення збереження відповідних доказів для цілей розслідування та судочинства протягом обмеженого періоду часу. Отримання таких приписів не повинно залежати від порушення кримінальних проваджень або винесення обвинувальних вироків кримінальним судом.

34. Держави-члени повинні забезпечити наявність відповідних заборонних та захисних судових приписів, які враховують специфіку насильства щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, а також ефективних механізмів для забезпечення їхнього виконання.

35. Держави-члени повинні, з урахуванням національних особливостей, забезпечити, щоб жертви насильства щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, мали доступ до належних, достатніх, ефективних і своєчасних засобів правового захисту, а також до компенсації, в тому числі від осіб, які вчиняють таке насильство або сприяють його вчиненню. Вони повинні, з урахуванням національних особливостей, розглянути можливість запровадження державних систем компенсації для надання фінансової компенсації жертвам насильства щодо жінок і дівчат, вчиненого з використанням цифрових технологій, які зазнали серйозних тілесних ушкоджень або погіршення стану здоров'я, у тій мірі, в якій збитки не покриваються за рахунок інших джерел, зокрема за рахунок кривдника, страхових виплат або державних програм у сфері охорони здоров'я та соціального забезпечення.

V. Регулювання діяльності компаній у сфері цифрових технологій та інтернет-посередників

36. Держави-члени повинні, де це доречно та доцільно, ухвалювати та вживати заходів для забезпечення відповідальності компаній у сфері цифрових технологій та інтернет-посередників за будь-яку відповідальність, яку вони несуть за насильство щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій. Ці заходи повинні ґрунтуватися на принципі послідовності, забезпечуючи, щоб зобов'язання компаній у сфері цифрових технологій та інтернет-посередників були пропорційними рівню ризику та потенційній серйозності впливу їхніх продуктів і послуг на права людини.

37. Держави-члени повинні зобов'язати компанії у сфері цифрових технологій та інтернет-посередників впроваджувати інклюзивні стандарти безпеки на етапі розробки продуктів, щоб

завчасно запобігати насильству щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій. Такі заходи мають включати проведення регулярних оцінок ризиків у сфері прав людини з урахуванням усього спектра досвіду жінок та дівчат, приділяючи особливу увагу ризикам насильства щодо жінок та дівчат, до виведення їхніх продуктів на ринок та на постійній основі, а також вжиття превентивних заходів для ефективного зменшення виявлених ризиків. Результати таких оцінок, а також заходи, вжиті для усунення виявлених ризиків, повинні оприлюднюватися.

38. Держави-члени повинні, з урахуванням національних особливостей:

- 38.1 забезпечити, щоб політика та умови надання послуг компаній у сфері цифрових технологій та інтернет-посередників відображали гендерні аспекти, мали недискримінаційний характер та враховували конкретні форми та наслідки насильства щодо жінок і дівчат, яке вчиняється за допомогою цифрових технологій;
- 38.2 зобов'язати компанії у сфері цифрових технологій та інтернет-посередників:
 - створити зручні для користувачів системи звітності, які були б інклюзивними, відповідали віковим особливостям, були доступними, зокрема для осіб з інвалідністю, оперативними та ефективними;
 - надавати пріоритет повідомленням від перевірених та надійних джерел, які мають досвід у боротьбі з насильством щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій;
 - передбачити можливість повідомляти про контент, який може бути незаконним, зокрема з точки зору кримінального, цивільного чи адміністративного права, без необхідності вказувати конкретні правові норми, які, ймовірно, були порушені;
- 38.3 забезпечити, щоб компанії у сфері цифрових технологій та інтернет-посередники на запит правоохоронних органів, прокуратури та судових органів своєчасно співпрацювали з ними, надаючи необхідні дані, без шкоди для верховенства права та гарантій захисту даних;
- 38.4 зобов'язати компанії у сфері цифрових технологій та інтернет-посередників повідомляти органи влади, щойно їм стане відомо про будь-яку інформацію, яка дає підстави вважати, що було скоєне, скоюється або може бути скоєне кримінальне правопорушення у формі насильства, вчиненого з використанням цифрових технологій, яке становить загрозу життю чи безпеці жінки або дівчинки;
- 38.5 зобов'язати компанії у сфері цифрових технологій та інтернет-посередників надавати ефективні, легкодоступні та відповідні віковим категоріям засоби захисту та інструменти контролю для користувачів, зокрема інструменти перевірки віку, що сприятимуть безпечному використанню технологій жінками та дівчатами та зменшать ризик заподіяння шкоди;
- 38.6 зобов'язати компанії у сфері цифрових технологій та інтернет-посередників регулярно публікувати звіти про прозорість щодо їхньої політики та процедур стосовно насильства проти жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, зокрема кількісні показники результатів такої політики та процедур із розбивкою за відповідними ідентифікаторами.

39. Держави-члени повинні, з урахуванням національних особливостей, розробляти та забезпечувати дотримання прозорих і чітких регуляторних заходів, які зобов'язують онлайн-платформи брати на себе відповідальність за запобігання та протидію насильству щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій. З цією метою держави-члени повинні:

- 39.1 розробити комплексні рекомендації для онлайн-платформ щодо протидії такому насильству в рамках модерації контенту та інших процедур та політики;
- 39.2 зобов'язати онлайн-платформи призначати достатню кількість людей для модерації контенту, забезпечуючи їхню неупередженість, відповідну кваліфікацію, мовні навички, регулярне навчання та доступ до належної психологічної підтримки;
- 39.3 забезпечити впровадження комплексу заходів, спрямованих на запобігання та зменшення упередженості й дискримінації в системах ШІ, а також на сприяння їхньому відповідальному, гендерно чутливому, етичному та прозорому використанню з метою

підвищення ефективності модерації контенту в контексті насильства щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій;

- 39.4 зобов'язати онлайн-платформи регулярно переглядати та, за необхідності, вносити зміни до своїх політик і процедур модерації контенту, щоб забезпечити їхню ефективність у запобіганні та боротьбі з насильством щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій;
- 39.5 вжити ефективних заходів для забезпечення того, щоб:
- онлайн-платформи, які, після отримання відповідної інформації, не вживають оперативних заходів для видалення контенту, що становить насильство щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, є незаконним за своєю суттю або стає незаконним внаслідок його використання, як це визначено кримінальним, цивільним або адміністративним законодавством, могли бути притягнуті до відповідальності за такий контент;
 - онлайн-платформи зберігали відповідні докази щодо такого контенту для цілей розслідування та судового розгляду протягом обмеженого періоду часу;
 - онлайн-платформи мінімізували системні ризики повторної появи видаленого контенту;
- 39.6 заохочувати онлайн-платформи до використання відповідних та ефективних технологій для запобігання створенню, публікації та подальшому поширенню контенту, що становить насильство щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, є незаконним за своєю суттю або стає незаконним внаслідок такого використання, зокрема відповідно до кримінального, цивільного чи адміністративного законодавства;
- 39.7 заохочувати онлайн-платформи застосовувати чіткі, прозорі та ефективні механізми для виявлення та маркування контенту, що становить насильство щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, зокрема, серед іншого, контенту, що містить мізогінні висловлювання або пропагує чи підбурює до насильства щодо жінок та дівчат, і який не відповідає критеріям видалення;
- 39.8 зобов'язати онлайн-платформи надавати чітку та прозору інформацію щодо заходів, вжитих стосовно контенту, на який надійшли скарги, включно з даними, розділеними за відповідними ідентифікаторами, а також запровадити оперативні, легкодоступні та ефективні механізми правового захисту;
- 39.9 зобов'язати онлайн-платформи виявляти, оцінювати та мінімізувати ризики того, що їхні алгоритмічні системи можуть сприяти насильству щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, зокрема шляхом поширення мізогінного контенту.

40. Держави-члени повинні включити заходи щодо запобігання насильству щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, у відповідні стратегії та рамкові документи, пов'язані з розвитком технологій та інноваціями.

41. Держави-члени повинні розглянути можливість заохочення постачальників платіжних послуг до вжиття пропорційних заходів, що ґрунтуються на оцінці ризиків, з метою протидії використанню цих послуг для сприяння вчиненню злочинів, пов'язаних із насильством щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій.

42. Держави-члени повинні заохочувати компанії у сфері цифрових технологій та інтернет-посередників розробляти та поширювати позитивні альтернативні наративи у відповідь на насильство щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій.

43. Держави-члени повинні заохочувати компанії у сфері цифрових технологій та інтернет-посередників впроваджувати надійні механізми та системи саморегулювання та спільного регулювання з метою запобігання та протидії насильству щодо жінок і дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій.

44. Держави-члени повинні сприяти створенню механізмів співпраці між компаніями у сфері цифрових технологій та інтернет-посередниками з метою узгодження стратегій та методів боротьби з

контентом, що сприяє насильству щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій, а також сприяти розробці узгоджених заходів, що ґрунтуються на правах людини.

45. Держави-члени повинні заохочувати компанії у сфері цифрових технологій та інтернет-посередників до регулярної та ефективної взаємодії з організаціями громадянського суспільства, зокрема з організаціями, що захищають права жінок, молоді та дітей, а також із особами, які зазнали насильства щодо жінок і дівчат, вчиненого з використанням цифрових технологій, щоб впевнитися, що їхні погляди та досвід беруться до уваги під час розробки, впровадження та перегляду корпоративних і галузевих стандартів, спрямованих на запобігання такому насильству та боротьбу з ним.